

Пісня I

Засновок *Бог Ангела в Тортозу виряджає,
Гоффред вождів гуртує християн.
І вже братерська злука там єднає
Героїв, гідних щонайвищих шан.
Господня воля всіх їх спонукає,
Не боячись ні смерті, ані ран,
Рушати на Сіон: тож цар Юдеї
Тремтить за долю спадщини своєї.*

- I *Оспівую священне військо я
Й того вождя, що Гріб звільнив Господній;
Хоч мук його ятрила печія,
Були правиця й ум у дії згодні;
Дарма вся зброя Сходу там сія,
Дарма Пекельні злюбляться безодні, —
Кому сприяють Небо і святі,
Не схибить на призначеній путі.*
- II *О Музо, хоч не та, що з Гелікона
Водила перами за давніх пір,
А та, яку увінчує корона
Безсмертних і ясних небесних зір;
Нехай твоя висока оборона
Наснажує мій спів на вищий взір;
А як додам до правди за потреби
Я вигадку, то ласки прошу в тебе.*

- III Ти певно знаєш: кращим буде світ,
Як не відкине звичаїв Парнасу,
А істина, лишивши в вірші слід,
Ще й помічною буде час до часу.
Дитині хворій дати спершу слід
Покуштувати лагоминку ласу,
А вже за нею і гіркий напій,
Який, однак, життя поверне їй.
- IV Альфонсо маєстатний, від потали
Мене в сій порятуюєш ти плавбі,
Аби ворожості підступні скали
Зухвальця не понижили в злобі.
Рядки, що з-під пера мого постали,
Побожно всі присвячую тобі,
Щоб, коли час надійде призвоїтий,
І про твою звитягу ознаймити.
- V Коли громада християнських дук
Скрізь провістить, що збройно виступає,
Аби звільнити Тракію від мук,
Що дуже від невірних потерпає,
Меча звитяжця візьмеш ти до рук,
Немов Гоффред, що в тім проходив краї.
Тому в моїх вчитаєш ти рядках
І свій майбутній переможний шлях.
- VI Шість років проминуло вже відтоді,
Як християни рушили на Схід,
Нікея впала, бо змагались годі,
Влягла їй Антіохія услід,
І Перси згинули в лихій пригоді,
Тож не поміг невірним їх прихід.
Тортоза теж свої відкрила брами,
І рік новий тоді почався саме.

- VII Минула швидко мрячна та зима,
Що спонукала військо зволікати;
Тоді Отець, який усе трима
В руках своїх, з небесної палати,
Що далі над зірками усіма,
Аніж від нас до зоряної шати,
На землю нашу глянувши, умить
Зумів усе на світі розрізнить.
- VIII Насамкінець Він пильно придивився
До Сирії, до війська християн;
І кожен задум перед Ним відкрився,
І кожен потаємний людський план:
Побачив він Гоффреда, що спішився
Святе відбити місто у поган;
Вела то віра, слава ж бо нічого
Із владою не важили для нього.
- IX У Балдуїна іншу думку взрів —
Його пиха до вчинків спонукала;
Ну а Танкред коханням лиш горів,
Все інше значило для нього мало!
А Боемонд правління встановив,
Що радо Антіохія вітала:
Закони добрі, убрання нові,
Ремесла й Істини слова живі.
- X Він так завзято взявся до роботи,
Що ні про що вже більше не гадав.
Ну а Рінальдо інші мав турботи,
Дух неспокійний рвав його до справ.
Його не хвилювали влада й злото,
Лишень до честі він охоту мав.
Бажання непоборне звершень славних
Успадкував він з кров'ю предків давніх.

- XI Все те з висот узрівши, і за тим
Таємних прагнень ще силенну силу,
Небесний Цар між воїнством святим
Прикликав враз до себе Гавриїла.
Між сонмом доброчесних душ земним
І Небом в'яззю той служив уміло:
Провісником він Божих був велінь,
А разом — носієм людських молінь.
- XII Звелів Бог віснику: «Гоффреда нині
Спитай: навіщо зволікає він?
Його полки рушати вже повинні
До гноблених ерусалимських стін!
На раду склич вождів; хай до твердині
Їх поведе командувач один.
Ті, що були йому товаришами,
Хай відданими стануть служниками».
- XIII Так мовив Він, і Гавриїл умить
До подорожі лаштуватись взявся,
Та форм його невидимих узрїть
Не зміг би смертний, скільки б не старався.
Вбрав людські обриси він самохїть,
Хоч маєстатом Неба покривався.
Став юнаком, і в кучерях ясних
Заграло світло променів сяйних.
- XIV І, сніжно-білих крил піднісши пару,
Що золотом вінчалися згори,
Над сушею та морем то крізь хмару
Він линув, то під сонцем крізь вітри.
У визначене місце без забару
Спішив прибути слушної пори.
Тож волю несучи, крізь нього дану,
Він над горами промайнув Лівану.